

novi glas

magacin hak-a

Fide, savjet !?

SEMINAR EUROPSKIH MANJIN

SAVJET ZA NARODNE GRUPE

INTERVIJU

IZVEŠTAJI

ESEJ

2/84.

DRAGI ŠTITELJI

Ovo je sigurno prvi put, da dostanete dva broje "Novoga Glasa" na jednoč. To visi s poteškoćami skupa, ke imamo zadnji čas s našim magacinom. Broj 1/84 došao je za dva misece pre kasno iz tiskare, koj je jedan čas manjkao personal. Tako je jur bio zastaren (ča naliže termine) kad smo ga dostali u HAK. Onda smo se odlučili, najaviti "Novi Glas" kot časopis na pošti. Dosle smo ga slali samo kot "Massensendung", a to je prece draže. Uvjet, da se more slati kot časopis je, da najmanje četire puti u ljetu izlazi. Odbor HAKa je odlučio, slati sada i misečni program za društvene četvrtke pod naslovom "Novi Glas", tako da to nebi bio problem. Ali mi smo si to na početku laglje predstavili neđ je pak zaistinu bilo. Ne da smo morali prvi broj NGA prevoditi na nimški jezik, tome dodatno smo morali punih 14 dan čekati na potvrdu policije, da je HAK društvo, a onda još jednoč 14 dan na dozvolu od pošte. Već puti smo kipili od jada, ali na napuhnutoj austrijskoj birokraciji i to ništ nij preminilo.

A sada kratko ovomu broju "Novoga Glasa": Opet nij čuda opširniji nastao, ali lipo potiho smo se u redakciji jur nato naučili, da je odbor HAKa za 90% nepismen ča naliže hrvatski jezik. Dijelom si to naši odborniki jako lahko načinju: "Mi neznamo članke pisati" gluši unisono odgovor. Tako ćete i nadalje štati samo članke od isti ljudi kotno dosle u NGU. Zvana toga sam i upamet zeo, da je najveći dio štiteljev strašno pasivan, jako rijetko dočujem bilo kakovu reakciju- bilo negativnu ili pozitivnu- na "Novi Glas", a ako, onda samo kratko usput usmeno. U dvi ljeti sam dostao jednu pismenu reakciju!

Još svenek se ufam, da će to bolje nastat

Marko

magacin hak-a

novi

magacin hak-a

glas

SADRŽAJ

4	SAVJET ZA NARODNE GRUPE
7	SEMINAR MLADINE EUROPSKIH MANJIN U DANSKOJ ...
11	DOSADAŠNJE DJELOVANJE HAKA 1984.
13	INTERVJU S ĐROM BENCSICSEM
15	SRIJEĐA DOPODNE
18	LIRIČAN ESEJ
19	LJUBAVNA PJESMA

novi

glas

SAVJET ZA NARODNE GRUPE

Po četiri ljeti je opet bilo tako daleko. Savezni kancelar pozvao je organizacije Gradišćanskih Hrvatov na sastanak s predstavnicima austrijske vlade. Po četiri (!) ljeti se je opet ča-to ganulo u manjinskom pitanju. Je ovo sada probijanje krez led u manjinskoj politici ili samo taktiranje u politici novoga kancelara, koj neka "služu" i Gradišćanski Hrvati?

Činjenica je, da nova vlada do sada nij bila u stanju, da riješi barem jedan veliki problem. Naprotiv. Dva stupa Kreisky-ove politike, inflacija i zaposlenost, s kim se je socijalistička vlada mogla dičiti pred cijelim svijetom, lipo potihom izgubljavaju svoj sjaj.

Činjenica je, da je nova vlada jako nesložna. Bockanje Steger- Dallinger (i obrnuto) nij u javnosti već nikakova tajna. Ako bi oni bili jedini, ki se degaju kotno mladi petešići, bi to bilo još kako-tako za podnositi, ali pokodob da se Steger očividno kani profilirati, ovo još već raskalja koaliciju. Sloga- nika- dašnji stup stare socijalističke vlade- postaje prazno geslo u novoj

črljeno-plavoj koaliciji.

Činjenica je, da je nova vlada morala pri različni izbori pretrpiti velike gubitke (pomislino samo na Dolnju Austriju, Salzburg ili na gubitke koalicije pri izbori k djelačkoj komori).

Ada- vlada ima probleme, ki se prlje nisu javljali ili barem ne tako otvoreno, a kot posljedica ovoga im strašno manjkaju uspjehi.

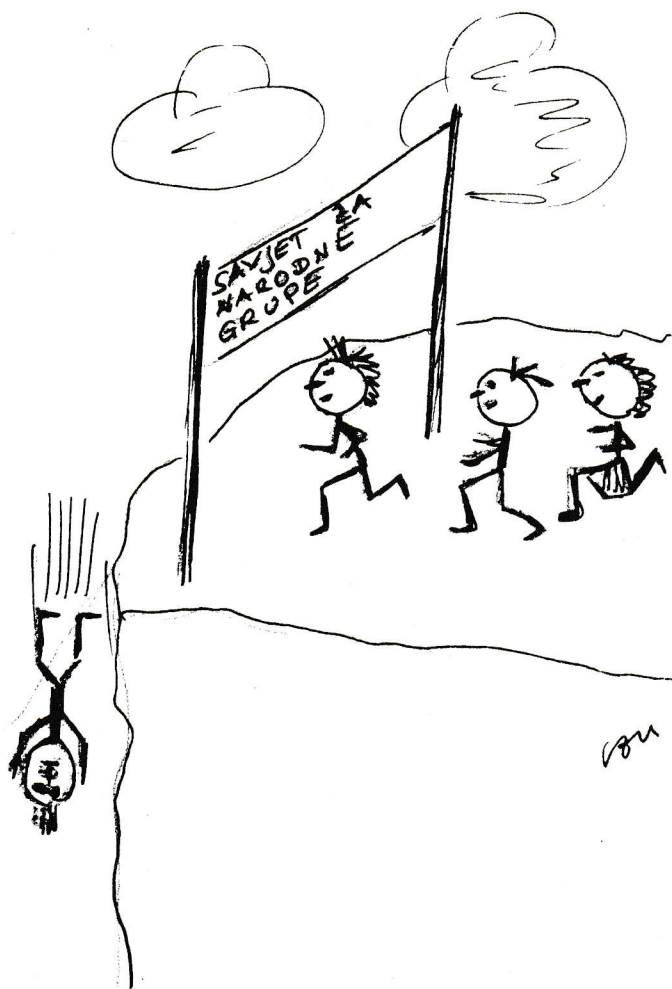
A u ovoj teškoj dobi su im Hrvati dobro došli, da moredu pred opozicijom dokazati kakov- takov uspjuh. Dosle su imali dost adutov u ruki, nij im bilo potrib- no, da izvuču "hrvatskoga" dolanca iz talona.

RJEŠENJE MANJINSKOGA PITANJA-
SAMO JEDAN (FRIŽAK I LAHKOCJEN)
USPJEH ZA VLADU?!

Čini mi se tako! Na isti dan, kad su bili razgovori Sinovca s hrvatskim organizacijama, izjavio je on u visti da se je u ovom pitanju probio led i da čedu (ne: "očekuje se da čedu ...") Gradišćanski Hrvati od 1985. početo poslati njeve zastupnike u Savjet za narodne grupe. To znači, da se Sinovac diči s jednim uspjehom, koga još nij postignuo!

NAŠ CILJ- SAVJET ZA NARODNE
GRUPE?

Po zakonu su predvidjena u Savjetu 24 mjesta za narodne grupe: 6 HKD, 6 Prezidijum, 3 Črikva, 4 Narodna stranka, 5 Socijalistička stranka.

Ča me pri ovom ključu jako bludi, je činjenica, da niti mladina niti bečanski Hrvati nisu s posebnimi mjesti zastupani u Savjetu. Ča HAK, HGKD, KUGA i druga društva nimaju nikakovu valjanost u narodnoj politici?

Iako bi se znamda ka-ta osoba iz navedenih društav primila od strani HKD-a ili Prezidijuma u njev kontigenat, ko im ipak ne bi bila osigurana posebna mjesta. To bi značilo, da bi (moguće) isključenje tih osob značilo i isključenje te dotične grupacije.

Drugi trn, ki me bode u oku, je ta, da su obadvi velike partije zastupane u narodnom Savjetu. Kakvu legitimaciju imaju one, da se posadu u Savjet kotno kukavica u tudje gnjazdo?

K ovoj tematiki smo našli u jednom nimškom tajedniku članak, ki nam pokaže ovu žalosnu istinu: (članak uzet je iz tjednika "Die Furche" iz aprila 1984.)

April 1984 **DIE FURCHE**

*Warum nur
im Sport?*

Weil's bei den Olympischen Winterspielen in Sarajevo für unsere - mit Vorschußlorbären bedachten - alpinen Schisportler nicht und nicht Medaillen regnen wollte, begannen die Vertreter aus Politik und Wirtschaft, gleichermaßen in ihrer nationalen Ehre gekränkt, nach künstlicher Abhilfe auszuspähen: Und man gründete einen alpinen Rennsportaus-

schuß, in dem nebst Vertretern des einschlägigen Sportverbandes auch Politik und Wirtschaft Sitz und Sagen haben.

Da passierte es: Unterrichtsminister Helmut Zilk nominierte den alten Abfahrtschaudegen Karl Schranz zu seinem Vertreter, Bundeskammerpräsident Rudolf Sallinger bestellte David Zwilling, einen ebenfalls erfolgreichen Wettkämpfer vergangener Tage, in den Sportausschuß.

Untypisch österreichisch: Denn normalerweise drängen Politiker in solche Gremien eher hinein denn hinaus. Und jetzt nehmen wirkliche Experten ihre Plätze ein. Das ist fast schon ein Wunder.

Wenn das Schule macht! Dann kämen auch bald in der Wirtschaft, in der Kultur, vielleicht sogar im ORF-Kuratorium, Experten zum Zug, Fachleute, die sich bewährt haben.

Was im Sport möglich ist, ist sonst undenkbar? Träumen wird man wohl noch dürfen. HANNES SCHOPF

Za nas Hrvate bi bilo isto jako lipo, ako bi namjesto političarov zauzeli stručnjaki njeva mjesta. To bi značilo, da bi se u Savjetu stručnjaki, ki trizno moru gledati ove probleme, bavili ovim pitanjem a ne partijsko-političko vezani ljudi, ki bi samo unesli partijske političke diferencije u ov Savjet, ča sigurno nebi bilo hrvatskoj narodnosti na hasan. Čini mi se, da se u Austriji prez kritične i sumljive kontrole partijov već ništa godati ne more (ili ne smi) Savjet za narodne grupe?

-Za vladu samo jedan uspjeh.

-Za partije jedan inštrumenat, pomoću koga one moru kontrolirati jednu grupaciju, ka si je dosad - barem do neke mjere- mogla očuvati svoju neodvisnost i samostalnost.

Savjet za narodne grupe?? Hvala lipo, ovako ne!

Morvath, Gieler
Stanko i Martin

MIŠLJENJE POJEDINIPIH PISCEV SE NE TRIBA SLAGATI S MIŠLJENJEM
HRVATSKOGA AKADEMSKOGA KLUBA !

seminar mladine europskih manjin u danskoj

COMMISSION DE JEUNESSE
DE L'UNION FEDERALISTE DES COMMUNAUTES ETHNIQUES EUROPEENNES

YOUTH COMMISSION
OF THE FEDERAL UNION OF EUROPEAN NATIONALITIES

JUGENDKOMMISSION
DER FÖDERALISTISCHEN UNION EUROPÄISCHER VOLKSGRUPPEN

Ovoljetni vazmeni seminar mladine za padnoeuropskih etničkih grup održao se je od 14. do 18. aprila u južnoj Danskoj. Glavna tema ovoga seminara je bila:

MANJINA NA GRANICI -- KONFLIKTNI POTENCIJAL?

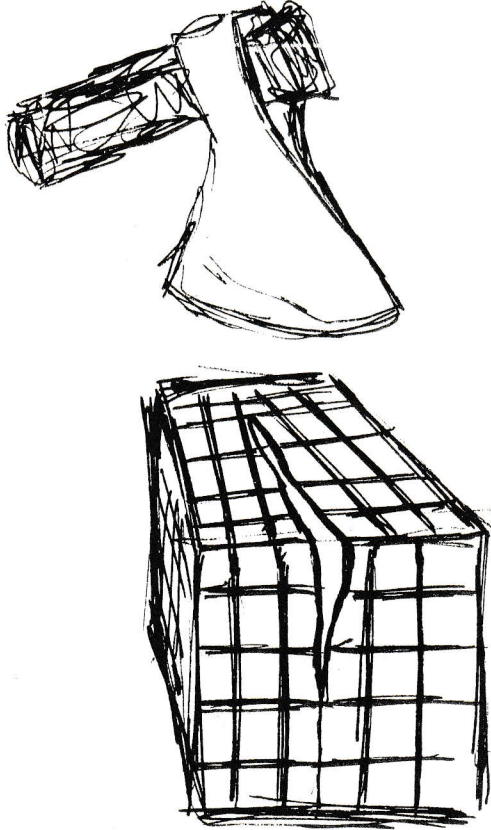
Referenti bavili su se u prvom redu sa specifičnim uvjeti i problemi položaja svojih etničkih grup. U diskusiji pokazali su se antagonizmi, ki utičaju na svaku ovakovu grupu.

Svi promjeri pokazali su važnu ulogu etničke grupe, ke su na korist svakoj državi, ka je zaistinu potpuno

prizna. Velik dio europskih manjin je u pogibelnoj situaciji ča naliže opstanak i samosvist. Kulturna, ekonomska i politička snaga odlučit će u budućnosti ovo pitanje. Momentana politična situacija u Europi mogla bi se iskoristiti za etničke grupe, ke se gledaju kot "most" med državami, kako su to pokazali svi referati. A to ne kot "incest" u zapadnoj Europi, nego kot prienos dijalogu na nadpolitičnoj, kulturnoj razini.

Domaćini, Nordschleswigeri - etnička grupa par excellence ča naliže ekonomski, i do neke mjere i politični status - broju oko 25000 pripadnikov u državi, ka ima 5 milijonov stanovnikov.

Centar za mladinu na Knivesbergu ima mjesta za prenoćavanje za 100 ljudi, modernu kuhinju, kazalište, tonski študio i prostorije za slobodno vreme (sauna, za šport itd.)

Podupiraju se od Danske sa 100 milijon šilingov, a od strani Nimske dostaju 450 milijon šilingov ljetno ! Nord-schleswigeri imaju dnevne novine s nakladom od 10000 primjerkov. Politični status: Do 1979. ljeta imala je ova etnička grupa zastupnika u danskom parlamentu, u "Folketingu", ki je bio od partije "Nordschleswiger". Onda je došao takozvani "Sperrklausel", po kom je potribno 5% glasov za delegata, s tim je ova grupa izgubila zastupnika.

Gospodin Heil, peljač stranke, je u svojem referatu upozorio na nepravilnost ovoga zakona za ovu manjinu. Nov modus vivendi s danskom državom se je našao u instalaciji sekretarijata u Folketingu. Za predavača je glavna zadaća djelo na kulturnom polju, za nje ga je to najvažniji faktor za opstanak svake etničke grupe. A da se ovo djelo more pozitivno riješiti je potribna

politična snaga. Pogibeo odvisnosti od države je velika.

Poiskali smo i varoš Tinglev, ki je centar komunalnoga ureda i ima 10000 stanovnikov, a vicenačelnik je pripadnik nimske grupe. Po reformi ima "Komuna" varoša veće kompetencije neg zemlje u federalističnoj Austriji. Ovde je i školski centar nimske narod-

ne grupe s internatom. Ukupno se podučavaju 72 školari, svaki razred ima maksimalno 10 školarov.

Referati, ki su se drugi dan nastavili, peljali su nas najzad u manjinsku realnost. Nekoliko primjerov:

Prinos Grönlanda: Etnička grupa, eskimo-narod, dobila je 1979. ljeta autonomiju od Danske. Politički se je organizirala u Simut-partiji. Grönland istupio je iz EWGa, jer nij imao upliva na količinu rib ku smi loviti na svojem morskem teritorijumu. Referent pokazao je ne veliku kulturnu propast svoga naroda. Komercijalna kultura i socijalni problemi su nadomjestili staru kulturu eskimojev. Alkoholizam, kriminalitet itd. su posljedice.

Prinos danske etničke grupe u Zapadnoj Nimskoj: Referentkinja se nij tužila zbog slabe financijske pomoći ili zbog neke diskriminacije. Danska manjina ima tako slab identitet, da bi tribala skupnoga neprijatelja, da se osigura opstanak. Velik dio delegatov nij razumio ovu poziciju, ali ipak se je ov specifikum priznao konačno od

foruma.

Prinos nimške grupe iz Elssasa:
Ova grupa broji 5 milijonov pripadnikov u Francuskoj, prez da se etnički, pravno ili socijalno priznaje, i mora se boriti za opstanak. Govorač je to razložio dugoljetnom politikom med Francuske i Nimške. Sve aktivite kot je to školstvo ili su emisije itd., si mora grupa sama finansirati.

Gradišćanske Hrvate zastupali su ovo ljeto sekretar HAK, Manfred Roth i Andi Novosel. Bavili su se u referatu s posebnom situacijom Gradišćanskih Hrvatov, ki su rasipani po tri drža-

va. Grupa iz letargičnoga položaja prez statusa, odsudjena na prosjčenje nij dospila u 30 ljeti osigurati svoja garantirana prava. Referat bavio se je i s 450im jubilejumom, s novimi pokušaji na kulturnom polju i u mladini.

Internacionalna štampa, ka se bavi s Gradišćanskimi Hrvatima, se je preštala delegatom kot antipoda. Na primjer članak u "Spiegelu" 1983., u kom se veli, da je naša grupa najzadovoljnija manjina u Europi, ka ne potražuje svoja prava. Navodili su se i narodna brojidba i nje rezultati, i uzroci za nadproporcijonalnu asimilaciju. Na generalnoj sjednici zaključila se je slijedeća rezolucija:

RESOLUTION

Die Ergebnisse der in Österreich 1981 durchgeführten, aber im Burgenland erst im März 1984 bekanntgegebenen Volkszählung haben ergeben, daß die Burgenländischen Kroaten seit der letzten Volkszählung 1971 einen Anteil von 26% ihrer Volksgruppe eingebüßt haben.

Als Ursache dieser überproportionalen Assimilation sieht der Kroatische Akademikerklub die 29-jährige Nichterfüllung der Bestimmungen des österreichischen Staatsvertrages 1955, Art.7 (Wien)

Die JUGEND EUROPÄISCHER VOLKSGRUPPEN appelliert an die österreichische Bundesregierung, die im Art, VII des Staatsvertrages eingegangenen Verpflichtungen zu erfüllen, um so den Weiterbestand der kroatischen Volksgruppe zu gewährleisten.

Des Weiteren bittet die JUGEND EUROPÄISCHER VOLKSGRUPPEN die österreichische Bundesregierung, eine wissenschaftliche Untersuchung über die Ursachen der überpro-

portionalen Assimilation 1971-1981 anzustellen.

an: die österreichische Bundesregierung
den Europarat, Kommission für Menschenrechte
Helsinki, Kommission zur Wahrung der Menschenrechte

Knivsberg, den 16. April 1984

Pri generalnoj sjednici konstituiralo se je novo društvo: Mladina evropskih manjin. Ovo je autonomno, ali sudjeluje s FUEVom. Po statuti je društvo samostalno, stav prema evropskim i međunarudnim institucijam je jasno formuliran u statuti.

Odbor:

Predsjednik: Christel Petersen
(Friz)

Potpredsjedniki: Marija Bercelji
(Slovenkinja iz Italije)
Christian Neumüller

(Nimac iz Elssasa)

Niels Anderson

(Danac iz Niške)

Sekretar: Rūdi Bruderer

Retoroman iz Švicarske)

Po tridnevnom maraton-tanačenju bila je skupna društvena zabava kot konav. Slovenci iz Trsta nisu imali samo dobroga talijanskoga vina, nego i pu-dice, na ki su internacionalno zasvi-rali na tanac.

andreas novosel

KONAC REDAKCIJE ZA DOJDUĆI BROJ JE 25.JUNI 1984.!

Fachbücher · Zeitschriften

GEISTES- UND NATURWISSENSCHAFTEN
MEDIZIN — PHARMAZIE

Ständige Fachbuchausstellung —
Buchversand — ständiges Tele-
fonservice (Literaturberatung,
telefonische Bestellungen, Aus-
künfte etc.) — ganztägig ge-
öffneter Leseraum.

LITERAS — FACULTAS Buchhandlungen und Verlag

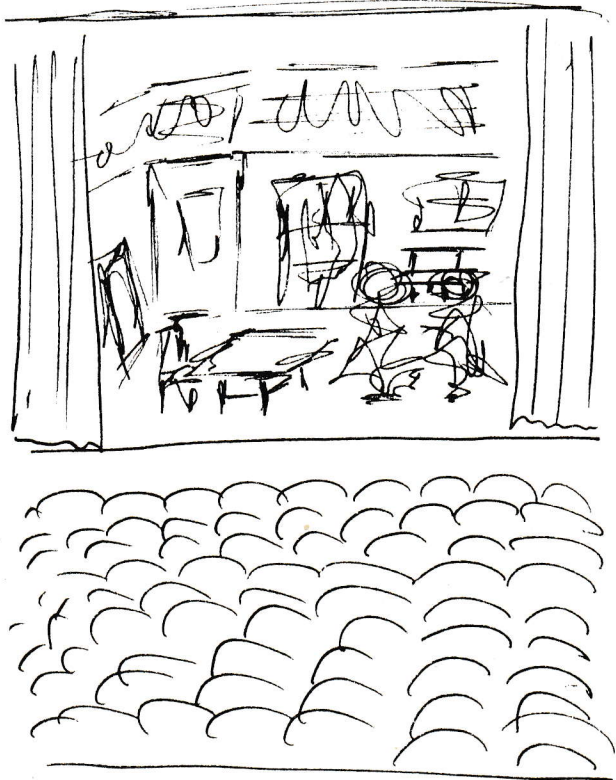
A-1090 Wien, Berggasse 2 und 4, Telefon 0222/34 61 98, 34 36 85
Telex 116529 ICPFA

DOSADAŠNJE DJELOVANJE HAKA '84.

Počelo se je ovo ljeto s predavanjem kod suborganizacije CV-a, kod "Austro-Peisonije". Dr Nikola Bencsics i dr Antun Andorfer predstavili su Gradišćanske Hrvate. Ovakove akcije bi se morale po mogućnosti već puta poduzeti, samo ovako će nas veći broj većinskoga naroda spoznati i bolje razumjeti naša potribovanja. Gradišćanski Hrvati su do šada čuda pre malo gledali nato, kako nje gledaju austrijanski sugrađjani. Preveć su se koncentrirali samo na političare ki lipe i masne govore držu, da dostanu čim već glasov ali kod druge priredbe već neznaju ča su kod prve rekli. Zato me i jako veseli, da imamo u okviru "Szene Wien" priliku, da se opet predstavimo. I u budućnosti ćemo morati forsirati ovakove priredbe.

U januaru smo onda još bili u predstavi klimpuške kazališne grupe, a zadnji četvrtak gleda-

li smo filme o Jugoslaviji. Klimpušcem se mora reći, da su sigurno jedna iz najboljih, ako

ne uopće najbolja kazališna grupa u Gradišću i da imaju vrlo dobru "rutinu". Jedina negativna točka, ka ali naliže i sve druge naše grupe, je ta, da je tematika kod šalnih igroka-zov svenek ista. Odigra se sve pred 50 - 100 ljeti, a glavna tema je skoro svenek odaja i ženidba. Jur je lipo potiho na času, da se ki najde, ki piše i malo modernije igrokaze. Ali dan danas već ništ nimamo za smija-ti?

Četvrtak po predstavi bio je predvidjen razgovor s našim glumcem Rudijom Buczolicem, ki je ali na žalost morao otpovi=dati. Namjesto toga gledali smo filme o Zagrebu, o Bosni i Dal-maciji. Iako su filmi bili dost stari, je bilo i ča-to informati=vnoga u nji.

U marcijušu predstavila se je knjiga "Ptići i Slavuji" u "Wien International" za engleskogovo=reću publiku. To je bilo jur predvidjeno u novembru prošloga ljeta, ali prilikom krize u Grenadi austrijska naklada već nij bila pripravna sudjeli=vati, tako da je onda i onda=šnji organizator, "Amerikahaus" priredbu otpovidao.

Nadalje bio je zastanak HAKa s Kolo Slavujem i KUGom. Je li je ova priredba bila uspješna je teško reći; pojedine grupice su se sigurno dobro zabavljale, ali do skupnih akcijov (jačiti itd.) nij došlo, morebit zato, kad smo bili u prostoriya HAKa, a ne u pivnici kade je prece već mjesta.

Jur svenek se je u HAKu dis=kutiralo, kakovu vridnost imaju zabavni večeri. U zadnjem vri=menu nisu nikad bili bog zna kako uspješni, a i ov put je k kartanju i na šah iganje došlo samo oko 15 pršon. Zato moram ali reći, da je atmosfera u klubu puno bolja nastala, za čuda već se sada skupno poduza=

me. Skoro po svakom predavanju smo još dost dugo sidili u klu=bu i smo se zabavljali.

Velik broj ljudi bio je na predavanju zemaljskoga savjet=nika Ivica Karalla, ki je govo=rio o hrvatskom pitanju iz nje=ga gledišća. Predavanje samo nij bilo najbolje, informirao nas je o najnoviji statistika, to znači: broji, broji i još jednoč broji. Zato je ali dis=kusija bila čim zanimljivija. To je razumljivo jer su čuvar=nice i škode kod nas dost hak=ljivo i žakljivo pitanje.

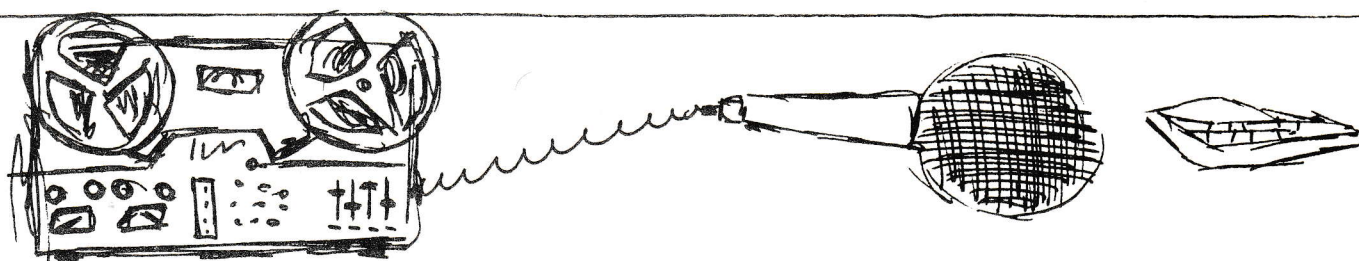
Pred vazmeni ferija bili smo još u kini - pogledali smo si "Yentl", a četvrtak pred veli=kim tajednom predavao je bivši profesor bečanske slavistike, dr Josip Hamm, o Juraju Kri=žaniću.

Ovo je bila u kratkom djela=tnost HAKa na društvene četvrt=ke. Zvana toga se je još djela=lo u školskoj i pravnoj sekciji - prvi izveštaji slijetiti čedu u dođućem broju NGA. Zvana to=ga je HAK počeo kontaktirati druga hrvatska društva, da bi u neki točka sudjeljivanje bolje nastalo. Isto tako se je jur počelo organiziranje ljetošnje=ga Dana Mladina u Gerištofu (razgovori sa seoskimi zastup=niki, s Društvom za suradnju zbog pop-sastava iz Jugoslavije itd.)

marko szucsich

**DAN
MLADINE**
22-24. 6. '84.
u GERIŠTOFU

INTERVJU S DR BENČIĆEM

NG: Ča je tema vaših predavanj? Čim se bavite u predavanja?

Prof. Benčić (nadalje prof. B): Tema predavanj se zove "Kulturna povijest Gradišćanskih Hrvatov". To znači sve ovo ča naliže kulturu Gradišćanskih Hrvatov od početka (doseljenja) ča do danas. U prvom semestru smo - kad nismo znali, je li će biti svaki semestar predavanje- imali jedan pregled na kratko o kulturnom životu Gradišćanskih Hrvatov. To je značilo, da je bilo malo povijesti unutra, nešto literature, i onda analiza literarnoga djela, a isto tako - koliko je to moguće bilo - i političkoga žitka. Upoznali smo tako malo akcente, ki su bili važni za razvitak Gradišćansko-hrvatskoga žitka.

A sada u 2. semestru - kad smo vidili, da moremo proširiti ova predavanja - smo počeli to podrobnije raspravljati. Počeli smo s 19. stoljećem, pa smo sada došli do Ignaca Horvatha, to znači do perijode med svitski boji. Ovu perijodu smo vrlo opširno obdjelali, i to u prvom redu kulturnu pozadinu, povijest, literaturu duhovni žitak, literate, pa i te ljude, ki su u kulturnom žitku stavili kakove akcenta na pr. Glavanić s jedne strane - njega bi spomenuo kòt človika, ki je bio literat, ali ki je stavio i u kulturnom i socijalnom žitku čuda akcentov-, a na drugoj strani bi možda stavio Martina Meršića st., ki je u političkom, socijalnom kulturnom žitku stavljao čuda akcentov, ki se razvijaju i nastavljaju sve do danas, jer on je postavio "Kulturno Društvo", osnovao knjižnice u seli i tako dalje. Imao je on i ideju o vlašćoj gradišćansko-hrvatskoj partiji, od keznamo, da nij uspijela.

Po sebi se razumi, da smo se opširnije bavili s Martinom Meršić-Miloradićem. Nismo samo obdjelali njegov životopis, njegova književna djela, nego smo upoznali i njegove ideje, inicijative. Ovo su bile i jako lipe ure za mene. Imali smo jednoga študenta iz Sridnjega Gradišća, ki je malo bolje poznao Miloradićeve okolnosti i nam je pri analizi njegovih pjesam točnije objasnio neke izraze.

U slijedećem ljetnom semestru bi mislili nastaviti od sredine tridesetih ljet ovoga stoljeća sve do danas. Počeli bi sa Ignacom Horvathom, pa bi došli do današnjih književnikov i njevih izdanj, kot na pr. "Ptići i Slavuji", pa bi i raspravljali o tom, ča je gradišćansko-hrvatsku kulturu razvijalo u ovoj dobi.

NG: Kakovo je Vaše iskustvo sa študenti?

Prof. B: Ča sam ja mogao opaziti, je bilo to, da je oduševljenje i sada i na početku dosta veliko, U ovi prošli 2 semestri su študenti jako dobro sudjelivali. Ako su morali pripremiti jedan referat, se je to odvijalo bez brundanja, razvile su se žive diskusije. Ti ki dođu na predavanja se i zaista interesiraju za probleme Gradišćanskih Hrvatov, a najveći dio med njimi je od slavističkoga fakulteta. U prvom semestru smo imali i ljude od HAK-a ki su nešto drugoga študirali, na pr. psihologiju.

Ča je mene malo negativno iznenadilo, je bilo to, da nisu svi, ki bi se po mojem mišljenju morali informirati vidili potrebu da se informiraju. Ča nam jako fali- bilo to seljaki, djelači, činovniki, študenti- je informacija. Mi nimamo historijske, objektivne, književne informacije, a ta informacija nam negdje nedostaje. Mi se zato moramo rediti jednostavno po informaciji, ka dolazi iz većinskoga naroda, ka se u velikom redi samo po većinskoj kulturi. A informacija je jedan pupak narodnosti, iako si toga odrižemo, ko moremo još nadalje hrvatski govoriti, samo u njem onda već nij hrvatskoga duha. Prof. Valentić je to rekao ovako: "Da, Gradišćanski Hrvati govore vrlo lijepo hrvatski, samo duh im nije hrvatski." Ta kultura već nima hrvatske duhovitosti, nego ona jednostavno preuzimlje čuda od nimške duhovitosti. A to bio bi smisao ovih predavanj, da se upozori na to i upozna, ča je posebno naše, ča je karakteristično u prvom redu za nas, a u drugom redu stoprv za većinski narod. Ča nas ne izjednači s drugimi je naša kultura je naš jezik, naše jaćenje, naše tambure, naši običaji i naše kazališne igre. A ukoliko je moguće pokusimo u diskusija obuhvatiti sve ove akcente. Na pr. kada su došle tambure u Gradišće, kada se je počelo s kazališnimi igrami, ka literatura se je počela kada razvijati.

NG: Ča je predvidjeno za budućnost? Da li će se ov tečaj uopće nastaviti, ako da- da li će se proširiti?

Prof. B: Na svaki način će se ov tečaj nastaviti - barem tako izgleda. I sredstva i mogućnosti nam je osigurao prof. Katičić da se ov tečaj nastaviti more. Misli se i nato, da će se proširiti i to na ta način, da će imati sveučilišće tu mogućnost, da napravi filijalu u Željeznu ili na kom drugom mjestu. Za jesen je jur predvidjeno za Željezno. I to zbog toga, da bi imali svi ti ljudi - učitelji, činovniki, djelači, seljaki- ki su zainteresirani na ovom pitanju ovu mogućnost u njevoj blizini, ar put u Beč je ipak dalek.

SRIJEDA DOPODNE

"zdrava budi marija milosti puna"

zadnjica ga je bolila i pekla od batinov prošloga dana.
batine mu nisu bile ča nepoznatoga - ali pred dvimi dani -
to je bila čisto druga dimenzija doživljaja.

"blažena si med ženami....."

tako je morala biti =prava ruska navala= kod nam je uvijek
povidao u školi.

"i blažen je....."

to već nij bilo vikanje, nego zdvajanje teško mučenoga, ki leži
na školskom stolu, nad njim kleči branitelj "zapadnoga kultivira-
noga človika", pedagog, i s prutićem ubija podčlovika.

stoli nisu samo za pisanje i štanje načinjeni. S prutićem
se ne pletu samo košarice i pašu krave.

"ti si blažena med ženami i blažen je"

žt,žt,žt,žt,žt,

žt,žt,

stakato na živom mijesu i kosti, je na vrhu načinio prijatelje mučenoga na komparze klupov i stolov.

oči dičaka ostali su suhi. njegova hrabrost bila je poznata.

kad je spao sa stola ostala je šakica šćaline na stolu.

"zdrava budi marija milosti....."

prošecija se je gibala po prašnoj kamenoj cesti med zelenimi sinokošami i žuti lapti križu u gornjem seju.

još mali brižić, i prvi stani odbijali su molitvu vjernikov

ki su se skupa spravili na ovu neobičnu prošeciju

školska dica su išla prva, sprohodjena od stare učiteljice.

gospodin farnik i kantor kot granica medju dice i odrašćeni.

molitva žen, mladih i starih, dala je monotoni ritam , ki se je spajao s dužički koraki mužev.

"..... ti si blažena med ženami...

on med njimi. vrag ga je stvorio toga cigana. još nikada nismo tako što doživili. kad mu otac s ripe u jeseni dojde domom, ta će ga na križ....

pisali su mu nako. " katoliš će ga načinit"

hvala bogu da imamo tako dobroga učitelja. dobra ruka, to je najvažnije.

"..... i blažen je sad utrobe tvoje...."

ta šmrkalj, toliko djela nam načinja. sad bi se sijeno sušit moglo ali plastiče nisam dospio rashitat.

".....sveta marija mati božja...."

ako mi se kruh požge! ta gauženjak...

"....oprosti nam grihe i ne zapeljaj nas u skušavanje..."

prošecija došla je do drivenoga križa. pod nogami kristuša stalo je staklo s cvijećem.

driveno tjelo su stare babe očistile od zelenoga gusinjega govna. ne samo da je s pastirskom palicom zamazao spasitelja- ne to mu nije bilo dost. pošćao se je na našega otkupitelja!

riči duhovnika su opomenule na ozbiljnost.

"svemogući bože, oprosti našem grišniku i našem selu, da smo tvojega sina tako zbantovali ... on ki je bio za nas tako mučen, ki je za nas trpio, i križ nosio.

oprosti mu ar on nije znao što čini..

"otac naš ki si na nebesi sveti se ime..."

na večer se je po molitvi mliko i kruh jilo u malom seljačkom stanu družina je mučala, kad je gospodarica mladomu pastiru rekla:

"do nedilje ćeš dostat samo vođu i kruh na sve obroke"

zadnje vrime krave manje mlika daju, rekao je gospodar svojoj

ženi u štali. Jā neznam je li ćemo ga drugo ljeto opet zeti.

LIRIČAN ESEJ

čuvana čuvarnica čuva nerazvitak budućega slobodnoga maloga
bića stražarov pažnju i stražnju, na granici malogradjanske
apsurdnosti

ne smutrog smijañja samo zdiha pretisnuta

živo veselja pretvoreno na suhe neproljane suze iz težine
srca

nakladjeno na težinu domaću

da nije gibanja svaki dan pune vile sumljive društvene gomile
hitaju se na mlado drivo, samo da se ne prekine

žilavo je i se prigne i tako prolongirano ostane da pogine

zašto još plakat ? , kad nije već vidit van iz gnoja
nepoznatog uzroka nije i već suz

zakapanje maloga života

prije nego odraslu noga koža i glava

- emocija, ljubav, milovanje, erotika-

čini mi se kod protivnik svakoga sebe i drugoga.

a n 120484

ljubavna pjesma

elza

zapravo uopće neznam, zač sam tako nor za tobom,
zač bižim sad, kad tebe već nij, kod tojkav po stanu
i neznam ča išćem

svaki dan jutro se borim protiv tomu. da na te mislim,
ali to je sve zaman, fascinirala si me potpuno,
i trpim, jer si daleko

uopće si ne morem razložiti moje ćuti, jer smo se samo
vidili i ništ dalje;
razumio bi, ako bi bio sad marcijuš, jer u marcijušu i
zeci

ali sad imamo maj

mislim na tvoje izvanredno črne oči, ke skoro nigdar nisam
vidio;
ipak bi bilo bolje bilo, da si barem koč-toč znameš
sunčane očalje,
ako i samo kot tanca

žaćarala si me svojim sjajem, samo tebe sam gledao,
svi drugi su bili jako,jako daleko od nas, nisam je skoro
vidio;

... a dosle sam mislio da nisam romantičar

poljupčić

IMPRESSUM / IMPRESUM

vlasnik, izdavač/eigentümer, herausgeber: hrvatski akademski klub
kroatischer akademikerklub, schwindgasse 14/10, 1040 beč/wien.
tisak, nakladnik/druck, verlag: literasverlag, berggasse 4, 1090 beč.
odgovorni uredniki/verantwortliche redakteure: marko szucsich,
stanko horvath, svi/beide: schwindgasse 14/10 1040
banka/bankverbindung: raika filež/nikitsch, konto 2709.

HRVATSKI AKADEMSKI KLUB / KROATISCHER AKADEMIKERKLUB
SCHWINDGASSE 14/10 1040 WIEN / BEČ
Tel.: 0222/65 14 014

DRUCKSACHE

P.B.B. Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: 1040

Dr Nikola Benesics
Waldhofweg
7000 Eisenstadt